Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următorele Birouri de anunciuri: în Viena: M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneber, în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Bucuresci: Agence Havas, Succursale de Roumanie; în Hamburg: Karolyi & Liebmann.
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LIX.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.
Abonamentul pentru Braşov administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 206. Braşov, Joi 19 Septemvre (1 Octomvre) 1896.

Visita împĕrătéscă în Bucuresci.

(Dela corespondentul nostru special.)

Bucuresci, 17 (29) Septemvre.

Este într'adevĕr estraordinară manifestaţia ce a făcut'o capitala României la sosirea Impĕratului Francisc Iosif. Parcă a voit printr'asta sĕ arate şi mai învederat cât de mult scie ea aprecia onórea ce se face statului român prin visita împĕrătéscă, care învólve cea mai strălucită recunóscere a importanţei sale ca factorul cel mai însemnat între statele mici balcanice.

In tot drumul dela Verciorova până la Bucuresci la tóte staţiile, în deosebi însĕ la gara Craiova primirea din partea poporaţiei ca şi a autorităţilor, a fost cât se póte de strălucită. La Bucuresci, firesce, pompa primirei şi-a ajuns culmea.

La gara de Nord se întrunise tot ce aveau Bucurescii mai distins în frunte cu M. S. Regina, cu principii Moştenitori, cu ducele de Coburg împreună cu strălucitele Lor suite. La 3 óre 30 min. a intrat trenul cu Suveranii în gară, între bubuitul tunurilor şi în sunetul imnului împĕrătesc. Compania face onorurile şi publicul aclamează pe Suverani cu aclamări entusiaste.

Impĕratul Francisc Iosif coborî mai întâiŭ din tren, apoi Regele Carol şi suitele. Impĕratul înaintă spre Regina Elisabeta şi îi sărută mâna, după aceea salută şi pe princesa Maria a României, sărutându-i mâna; pe Principele moştenitor Ferdinand, pe ducele de Coburg îl îmbrăţişă şi 'i sărută. Impĕratul oferì apoi braţul Reginei şi trecŭ cu dênsa pe dinaintea companiei de onóre, înaintând spre salonul de recepţiune. Aci la intrare fu întâmpinat de primarul oraşului Bucuresci, Robescu, salutându-l în numele consiliului comunal în limba francesă cu câte-va cuvinte, ca pe „monarchul, care cu atâta zel lucră pentru susţinerea şi înflorirea păcii, atât de necesară popórelor". Primarul oferì totodată Impĕratului pânea şi sarea tradiţională. M. S. Impĕratul mulţumì, dicênd, că se bucură a cunósce acest oraş şi ţéra, care i-a făcut o primire atât de frumósă, ce l'a mişcat. Impĕratul după acésta credŭ, că s'a terminat formalitatea, dér Regina îi atrase atenţiunea asupra obiceiului presentării pânei şi sării, din care îl invită sĕ guste. Atunci Impĕratul luà o bucăţică de pane şi după ce o întinse în sare o mâncă.

După acésta întrară cu toţii în salonul imperial de recepţiune feeric decorat, unde îl aşteptau tóte somităţile civile şi militare ale oraşului. Regele Carol presentà aici Inaltului Óspe pe miniştri şi celelalte notabilităţi. Impĕratul adresà cuvinte amicabile tuturor domnilor precum şi damelor din înalta societate, cari îi oferiră buchete. Era vesel şi purta uniforma de mareşal austriac cu marele cordon al Stelei României. Principele de corónă luà apoi comanda regimentului sĕu de roşiori şi cortegiul pornì în oraş în tocmai după programul oficial, ce vi-l'am comunicat. Poporaţiunea imensă ce era aşedată pe ambele laturi ale Bulevardelor aclama entusiastic pe Impĕratul şi Regele Carol, precum şi pe Regina, care le urma în trăsură.

*

Intre 6 şi 7 óre séra deja calea Victoriei înota într'o mare de lumini, mai ales lumini de gaz aerian şi electrice. Iluminaţia a fost grandiósă. Splendid au fost luminate clădirile publice, dér cu aceste concurau fórte multe clădiri private. La órele 7 mare prând de gală la palat, la care pe lângă membrii suitei Impĕratului şi a Regelui Carol şi pe lângă ministrul plenipotenţiar austriac şi german şi miniştri actuali, au fost invitaţi şi foştii miniştri conservatori. La acest prând M. S. Regele Carol a ridicat un toast în limba francesă, salutând pe Impĕratul, care a fost totdéuna „o pildă" pentru mulţi monarchi şi multe state şi mai ales pentru „dênsul" (Carol). M. S. Impĕratul a rĕspuns tot în franţuzesce, arătând, că rar un stat tînĕr a făcut atâtea progrese ca România, progrese, cari sunt datorite Regelui Carol. Monarchul beŭ pentru prosperarea României şi sănĕtatea Regelui, bunul sĕu amic!

*

La 9 óre retragere cu torţe, la care au luat parte tóte musicele militare din Bucuresci cu lampióne veneţiane. Musicele au cântat imnul austriac, pe care soldaţii l'au acompaniat în cor, cântând „Dómne ţine şi protege"... Impĕratul privea din balcon, înconjurat de Suveranii României şi de ceilalţi óspeţi. Musica a cântat în fine un potpuriu din marşurile austriace, şi apoi retragerea.

Astfel s'au terminat festivităţile dilei prime, pe Bulevarde însĕ lumea imensă a furnicat până târdiu nóptea.

Revista dela Cotroceni.

(Raport special al „Gazetei Transilvaniei.")

Bucuresci, 17 Septemvre 1896.

Aspectul oraşului.

Deşi înorat, splendórea decoraţiunilor nu-şi perde efectul. Stindarde austriace, românesci şi ungurescì fâlfăe printre nesfârşitele ghirlande de foi de ştejar, ce îmbracă stâlpii. Calea Victoriei e transformată complect într'un mare bazar de esposiţie. Sute de covóre atârnă peste balcónele împodobite, şi ferestrele încadrate în verdeaţă sunt înţeşate de privitori. Vitrinele magazinelor sunt decorate cu portretul Majestăţii Sale Impĕratului şi portretele Majestăţilor Lor Regele şi Regina, Prinţul şi Princesa României. Dintre casele particulare împodobite de remarcat: Hotel Continental, Hotel English, Casa Constantinescu, Casa Fain, Clubul Liberal, Hotel Boulevard etc. O mare de ómeni se întinde cât îţi iau ochii, şi circulaţia pe trotoare este imposibilă.

In faţa Palatului, în capul stradei ce duce la legaţiunea imperială, un mare vultur imperial, compus din o mulţime de mici lămpi electrice, diferit colorate, va lumina feeric faţada camerelor reservate puternicului Suveran.

La încrucişarea Bulevardului cu Calea Victoriei se ridică între patru colóne gigantice o colosală corónă în zinc, representând coróna imperială. Colónele în similimarmoră pórtă în vêrful lor câte un mare vultur aurit. Pe feţele laterale sunt încrustate corónе imperiale cu marca F. I. I. Dela aceste colóne pornesc patru ghirlande de foi de ştejar presărate cu rose, în mijlocul cărora se găsesce câte o lampă electrică, şi formézá baldachin cu marea corónă din mijloc. Coróna aurită şi perfect imitată în amănunte va fi luminată electric.

Ajungem pe Bulevardul Independenţei, pe unde cortegiul va trece către Cotroceni. Decorat ca şi restul oraşului, impune prin lărgimea lui şi miile de privitori de pe trotuare şi tribune. Arcuri de triumf se vĕd din distanţă în distanţă, şi întrarea ce duce la palatul Cotroceni este splendidă. La întrarea în grădină se ridică o colosală fântână, care dominézá partea de jos a bulevardului.

Cotrocenii.

Un vast câmp, unde 35,000 de soldaţi vor defila înaintea Majestăţii Sale Impĕratului Francisc Iosif I.

Armata aşedată, aştéptă sosirea Suveranilor. Tribunele dispuse în faţa locului, unde Majestăţile lor vor primi defilarea, sunt deja pline de lume. Opt mari tribune pentru public sunt despărţite de-o mare tribună-kiosk, destinată corpului diplomatic, miniştrilor, foştilor miniştri, deputaţilor şi senatorilor, magistraţilor etc.

Lumea care n'a avut loc în tribune şi care a fost silită sĕ vadă revista din trăsuri şi pe jos, se evaluează la 200.000.

Timpul deşi noros, e forte agreabil. Ţinuta trupelor escelentă, animaţia la culme.

La 8 óre 15 minute Majestatea Sa Impĕratul şi Regele Apostolic, Majestăţile Lor Regele şi Regina pornesc din Palatul regal, pentru a merge la Cotroceni. Trăsurile se arangiază astfel:

In întâia trăsură ia loc Majestatea Sa Impĕratul şi Majestatea Sa Regele; în a doua trăsură Majestatea Sa Regina cu dómnele de onóre; în a treia trăsură contele Goluchowski cu d-nul Sturdza; în a patra trăsură Feldzeug-măestru de Beck cu generalul Barozzi; în a cincea trăsură generalul conte Paar, generalul Bolfrass, locotenentul-colonel Pollack şi colonelul Lambrino.

Entusiasmul n'are margini. Strigăte de „Sĕ trăiască", „Hurrah", „Hoch" şi ici colo câte un „Eljen" înăduşit de strigătele Românilor însoţesc pe Suverani în tot drumul lor.

Impĕratul e viu mişcat de atâta simpatiă. Salută mereu în drépta şi stânga, comunicându-şi impresiile Regelui, cu care se întreţine în continuu.

Nu mai vorbesc de iubita nóstră Regină, căreia i-se fac ovaţiuni entusiaste.

Urmézá trăsurile cu restul suitei.

Un escadron de gendarmi, cu prefectul de poliţie deschise cotegiul şi îl închise, mergênd numai până la pórta parcului dela Cotroceni, de unde se îndreptă spre câmpul revistei.

In curtea Palatului dela Cotroceni onorurile militare s'au dat de către o companiă din regimentul Ilfov Nr. 21.

Alteţele lor Regale Principele şi Princesa României primiră pe Majestatea Sa Impĕratul şi Regele şi pe Majestăţile Lor Regele şi Regina.

La órele 9 şi 10 min. Majestatea Sa Regele călare pe un cal murg, şi A. S. R. Prinţul, însoţiţi de generalul Barozzi, şeful statului major general al armatei, sosesc în sunetul trompetelor pe câmpul revistei. Cu urale nesfirşite primesc trupele pe Suveran. După ce Majestatea Sa inspecteză trupele, aştéptă sosirea Majestăţii Sale Impĕratului.

La órele 9 şi 20 minute trompetele anunţă venirea Impĕratului Francisc Iosif. Majestatea Sa Impĕratul călare, e însoţit de Alteţa Sa Regală Princesa Maria călare, şi de Alteţa Sa Regală Ducele de Saxa-Coburg şi Gotha, de generalii Beck, Paar, Bolfrass, Vlădescu şi de ataşaţii militari străini. Monarchul era urmat de Majestatea Sa Regina în trăsură deschisă cu d-nele de onóre.

Doi adjutanţi regali mergeau înainte, ér în urmă suita M. Sale Impĕratului şi oficerii din serviciul de onóre al Majestăţei Sale.

Indată ce M. Sa împĕratul se apropiă de câmpul revistei, M. Sa Regele ordonà trupelor sĕ dea onorurile militare. Musicile întonară imnul împărătesc şi Regele străbatând în galop câmpul de defilare, înaintéză spre Impĕrat şi îi înmânézá raportul trupelor în front.

Trupele sunt aşedate în două linii de bătae — în întâia infanteria în colóne de batalion — în a doua artileria desfăşurată şi cavaleria în colóne de două escadróne.

Indată după trecerea frontului unei brigade, acésta se forma pentru defilare.

După trecerea frontului liniei a doua, Majestatea Sa Impĕratul luà locul drept în faţa mijlocului tribunelor. Trăsura Majestăţei Sale Reginei se puse în drépta Impĕratului, care primesce defilarea comandată de M. Sa Regele Carol.

Ordinea defilării v'am trimis'o deja în scrisórea mea de eri. (S'a publicat — Red.)

Defilarea a fost impunĕtóre. Şcóla militară, vênătorii şi geniul au stors admiraţiunea tuturor. Dic tuturor, fiindcă ca martor ocular n'am avut până astădi ocasiunea a vedé atâta însufleţire în publicul privitor. Strĕinii, şi erau mulţi la numĕr, tribuna jurnaliştilor, aplaudau mai fără întrerupere scoţênd strigate de admiraţiune. Nici nu mĕ îndoesc, că raporturile lor vor fi pline de elogii la mica dér perfect disciplinata armată română.

Aşa s'a sfêrşit acéstă admirabilă revistă, care póte da mĕsura celor competenţi, întru cât s'ar putea basa într'un cas pe forţele nostre.

Revista a ţinut 2 óre; după revistă un dejun s'a servit la Palatul dela Cotroceni, ér la óra 1 Majestăţile Lor Impĕratul, Regele şi Regina, Prinţul şi Princesa, Ducele de Saxa-Coburg şi Gotha, împreună cu contele Goluchowsky, ministrul de rĕsboiŭ, ministrul plenipotenţiar al României la Viena, generalul Arion, secretarul general al ministerului de rĕsboiŭ, şi comisiunea fortificaţiunilor, au plecat către Sinaia. In drum vor visita fortul Chitila.

Marius.

Bineventarea diarelor bucurescene.

„*Timpul*" salută sosirea Monarchului austro-ungar în capitala română, scriind următórele:

Salutam astădi în capitala ţĕrei pe Impĕratul puternic, pe nobila odraslă a unui neam străvechiŭ şi istoric, care vine sĕ priméscă ospitalitatea Regelui nostru şi a ţĕrei....

....Considerăm dilele, pe cari ilustrul óspe al Suveranilor noştri şi al ţĕrii le va petrece pe teritorul României, ca un armistiţiu politic, ocupându-ne de dênsul numai din punctul de vedere general al ţĕrei.

Nu se póte contesta însemnătatea, pe care acéstă împĕrătéscă visită o are pentru România.

Ea este o afirmare şi mai formală a posiţiunei dobândită de Statul român în concertul Statelor europene.

Ea dovedesce, că valórea morală a României este mai mare de cât puterea ei materială, lucru ce are o însemnătate enormă pentru un Stat ca al nostru.

Prin munca uriaşe a vechilor generaţiunĭ, din starea nóstră trecută am ajuns sĕ fim marĭ între cei micĭ şi a fi privițĭ ca un factor important în cumpăna politică a Europei.

Acéstă posiţiune, pe care România a sciut sĕ şi-o cuceréscă cu armele rĕsboiului şi ale păcei, ea n'a întrebuinţat'o de cât tot în folosul păcei, rĕmâind un element de ordine şi de linişte în mijlocul frămîntărilor de tot felul, carĭ de câţĭ-va anĭ încóce au dat de lucru Europei doritóre de pace.

Pe acest terêm, fără a ne pune în ostilitate cu nimenĭ, ne-am întêlnit firesce cu politica urmată de Austro-Ungaria, care este desvoltarea pacĭnică şi neatârnată a popórelor şi a Statelor balcanice.

Bărbaţii de Stat ai Imperiului vecin trebuie sĕ fi dobândit convingerea deplină, că poporul românesc şi acei carĭ îl conduc sunt amicĭ leali, carĭ nu alérgă după chimere, ci voesc numai ca simţemintele etnice şi demnitatea naţională sĕ fiă respectate.

Venirea între noi a augustului Impĕrat care, în cursul fericitei sale domnii, a dat atâtea dovedĭ de avênt generos faţă cu popórele ce trăesc sub sceptrul sĕu, ne arată, că Majestatea Sa scie a apreţia valórea amiciţiei nóstre.

Pe un asemenea august óspe nu-l putem primi de cât cu bucuriă şi entusiasm, strigând: Sĕ trăiască Impĕratul Francisc Iosif!

*

„L'Indépendance Roumaine“ salută sosirea Impĕratului printr'un articul întitulat *„Trăiască“*, care se termină astfel:

„Naţiunea română nu serbéză în augusta persónă a lui Francisc Iosif numai un óspe ilustru, pe puternicul monarch, care ne face mare onóre de a veni între noi. Ea salută într'ênsul şi pe amicul sincer şi constant al liberei desvoltărĭ a popórelor de pe peninsula Balcanică, a şefului glorios al unui stat vecin, care a dovedit constanta sa bunăvoinţă tinĕrului stat român în încercările periculóse, ce au însoţit constituirea sa în stat independent.

„Combinaţiunile politice ale momentului de faţă au evident greutatea lor; însĕ poporul, care nu cunósce secretele diplomaţiei, salută în Francisc Iosif un glorios amic, fără de a se întreba, décă el este şi aliatul nostru.

„El strigă din inimă *„Trăiéscă!“* — acéstă strigare atât de *familiară Majestăţii Sale Apostolice, care are sub sceptrul sĕu 3 milióne de supuşĭ românĭ, bunĭ şi lealĭ* (!) — şi, dintr'un capĕt păn' în celalalt al ţĕrei, este un concert mişcător de vocĭ unanime, care însoţesce fiă-care pas, ce Majestatea Sa îl face pe teritorul nostru şi carĭ se vor continua în statele Sale“.

*

Organul grupului junimist *„Constituţionalul“* scrie despre visita împĕrătéscă între altele:

...România este eşită din Orient, aşa cum doriau în sfintele lor ţelurĭ părinţii noştri, ér visita Impĕratului Francisc Iosif este o dovadă mai mult de posiţiunea ce şĭ-a câştigat statul român în familia Europei culte.

Faţă cu acest însemnat eveniment, care grăiesce mult sufletului românesc, suntem sigurĭ, că un sentiment de mulţămire şi de mândriă naţională face sĕ palpite tóte inimile, şi că poporul român, asociat de astă-dată în cuget şi în simţirĭ cu toţĭ fruntaşii sĕi, va sĕrbători pretutindenĭ pe Augustul Óspe şi-l va saluta cu respectul şi cu pretenia tradiţională neamului, încăldite şi luminate de radele consciinţei politice.

Francisc Iosif, Suveranul iubit al atâtor popóre, a venit la noi sĕ ne vadĕ, sĕ ne cunóscă, sĕ ne confirme prietenia lui. Datoria nóstră de gazdă bună este acum, ca sĕ-l primim aşa, încât sĕ-şĭ pótă aminti tot-déuna cu drag de acéstă visită şi sĕ rĕmâie asigurat de prietenia deschisă şi oţelită a poporului român.

Serbarea dela Porţile de Fier.

(Raport special al „Gaz. Trans.“)

Mehadia, 28 Septemvre.

Primirea ce s'a făcut aicĭ M. S. Impĕratului precum şi Regilor României şi al Serbiei a fost, cum v'am amintit, tot aşa de entusiastă ca la Orşova. Şi aicĭ strada, ce duce dela gară la băile Herculane, a fost frumos împodobită. Pe stîlpii de telegraf erau emblemele şi colorile ungare, române şi sêrbescĭ. Suveranii au tras în palatul băilor, care era grandios decorat cu florĭ şi verdéţă.

După-ce Monarchul nostru făcù scurte visite ambilor Regĭ, pe carĭ aceştia le întórseră şi după ce fiă-care dintre Suveranĭ mai primiră audienţe, sosì timpul prândului, ce s'a dat în salonul de cură.

Când s'a servit şampania, M. S. Monarchul nostru se ridicà şi rostì în limba francesă un toast, la care Regele Carol şi Alexandru rĕspunse tot în limba francesă. M. S. Francisc Iosif I dise:

„Beau în sănĕtatea Auguştilor mei óspeţĭ, Majestăţile Lor Regele României şi Regele Serbiei. Mulţămindu-le, că au avut bunĕtatea de a onora cu presenţa lor serbarea, ce celebrăm adĭ, fac urărĭ pentru fericirea Lor, prosperitatea şi domnia Lor. Sper, că legăturile sincere de amiciţie, ce mĕ unesc cu Ei, vor găsi în tot-déuna expresiunea lor sinceră în raporturile de bună vecinătate între Statele nóstre“.

Majestatea Sa *Regele Carol* a rĕspuns ridicând toastul următor:

„Adênc mişcat de amabilele cuvinte ale Majestăţii Vóstre, o rog sĕ binevoiască a primi mulţumirile mele cele mai vii pentru acest semn de bunăvoinţă.

„Am rĕspuns cu o bucurie sinceră graţiósei invitaţiunĭ a Majestăţii Vóstre de a asista la înaugurarea lucrărilor Porţilor de fier, prin care piedecile, carĭ se opuneau până acum la navigaţia Dunărei, au putut fi înlăturate în profitul tuturor Statelor riverane. Amintirea acestei serbărĭ frumóse îmĭ va rĕmâné cu atât mai scumpă, cu cât ea mi-a procurat fericirea de a ura Majestăţii Vóstre bună-venire pe frontiera ţĕrii mele.

„Dea Dumnedeu, ca acéstă întrevedere sĕ contribuiască a strînge şi mai mult legăturile de amiciţie stabilite în mod aşa de fericit între Statele nóstre şi sĕ asigure desvoltarea lor economică şi raporturile lor comerciale pe o basă solidă şi constantă. In acéstă speranţă mĕ asociez cu urările, ce credincioşii supuşĭ ai Majestăţei vóstre nu încetéză de a face pentru Ea şi pentru Augusta sa casă, şi cu strigătul lor care trebue sĕ rĕsune adĭ dela Alpĭ şi până la marea Neagră: Trăiéscă Majestatea Sa Impĕratul Austriei, Rege al Ungariei! Trăiască Majestatea Sa Impĕrătésa-Regină!“

Regele *Alexandru al Serbiei* a pronunţat urmatorul toast:

Sunt fórte mişcat de amabilele cuvinte, ce a pronunţat Majestatea Vóstră, şi am avut o deosebită plăcere de a rĕspunde graţiósei invitaţiunĭ a Majestăţii Vóstre de a veni sĕ asist la serbările înaugurărei Porţilor de Fier. Relaţiunile dintre statele nóstre au fost întot-déuna amicale şi dorinţa mea constantă a fost de a întări în fiă-care di aceste legăturĭ.

Am firma speranţă, că întrevederea nóstră de adĭ va contribui la acésta şi Mĕ bucur vĕdênd numerósele relaţiunĭ comerciale şi economice, ce esistă între statele nóstre, înlesnite încă prin deschiderea noului canal al Porţilor de Fier. Rog pe Majestatea Vóstră sĕ crédă în sentimentele mele adêncĭ de amiciţiă şi de stimă, precum şi în acelea ale poporului Meu.

„Trăéscă Majestatea Sa Impĕratul Austriei, Rege al Ungariei! Trăéscă Majestatea Sa Impĕrătésa-Regină, Elisabeta!“

La situaţia politică în Ungaria.

Diarul *„Magyarország“* din Budapesta anunţă, că cercurile politice privesc deja ca resolvată cestiunea *disolvărei camerei.* Oposiţia scie sigur, că Banffy deja a preparat în întrégă ţéra listele electorale. Mai interesant însĕ este, că *Tisza* şi *Wekerle*, împreună cu aderenţii lor, sunt fórte nemulţămiţĭ cu premergerea arbitrară a lui Banffy, care voind sĕ reorganiseze cu ocasiunea nouĕlor alegerĭ partidul liberal, se dice, că şĭ-ar fi pus de gând, ca sĕ-şĭ creeze un partid puternic, care sĕ nu fiă influinţat de numiţii doi corifei liberalĭ.

Pentru acest scop se dice, că Banffy e hotărît sĕ ia în mânĭ şi resortul *ministrului de interne*, transpunênd pe actualul ministru *Perczel* şi pe secretarul de stat *Latkoczy* la suprema judecătoriă administrativă, pe cel dintâiu ca preşedinte, ér pe cel de al doilea ca vice-preşedinte. In locul secretarului Latkoczy, e vorbă, sĕ vină *Bela Rudnay.* Afară de acésta e vorba ca sĕ se facă *schimbărĭ personale* şi la ministeriele de culte, justiţiă şi de finance. Astfel între altele se asigură, că în locul ministrului de justiţiă *Erdely* este destinat actualul ministru de culte *Wlassics*, şi portofoliul acestuia va fi apoi conferit unui deputat guvernamental.

Ce privesce planul intrării, cel puţin a unei părţĭ din partidul naţional, în partidul liberal, acela a cădut cu totul în urma păşirei ostile a lui Apponyi.

In potriva acestor comunicate şi combinaţiunĭ *„Budapesti Hirlap“* anunţă, cum dice el, din isvor sigur, că disolvarea camerei precum şi nouĕle alegerĭ vor fi amânate pe *primăvara viitóre.* Causa acestei schimbărĭ ar zăcea în faptul, că, la întrebarea confidenţială a ministrului-preşedinte Banffy, asupra raporturilor din diferite cercurĭ, fispanii sĕ-i fi rĕspuns, că ei încă *nu sunt pregătiţĭ* cu organisarea partidului, decĭ nu bucuros ar intra deja acuma într'o luptă electorală, până când în Februarie ei ar puté oferi garanţii sigure pentru succesul candidaţilor liberalĭ.

După tóte acestea se vede, că situaţia politică în Ungaria încă şi acum e de tot încurcată; nimenĭ nu scie ce va fi şi ce va urma, afară de Banffy, care ţine totul în secret şi probabil se pregătesce pentru un atac, nu numai contra partidei oposiţionale, ci chiar şi contra unor grupurĭ, sĕu fracţiunĭ din partidul guvernamental.

Adunarea generală

a „Societăţii pentru Fondul de teatru român“.

(Raport special al „Gazetei Transilvaniei“).

Făgăraş, 16 (28) Sept. 1896.

Banchetul. După închiderea primei şedinţe, despre care am raportat ierĭ, a urmat banchetul, tot la otelul Lauritsch. La banchet am vĕdut întrunită inteligenţa română din Făgăraş de tóte nuanţele în numĕr frumos; erau mai mulţĭ fruntaşĭ românĭ şi de prin comunele din giur; damele în special erau bine representate. In tot decursul mesei s'a vĕdut o animaţiă frumósă, la ceea ce au contribuit în deosebĭ frumósele toaste, carĭ tóte au fost bine alese şi cu multă plăcere ascultate.

Seria toastelor a început'o d-l preşedinte Iosif *Vulcan*, toastând pentru monarch şi casa domnitóre. Toastul d-sale a fost ascultat în picióre din partea publicului şi întrerupt de repeţite-orĭ cu urărĭ de „Sĕ trăéscă“. Alătur aci textul acestui toast. Étă-l:

„Domnilor!“

„In mijlocul tuturor serbărilor nóstre culturale naţionale, sentimentul nostru dinastic ne impune sĕ ridicăm primul pocal în sănĕtatea Majestăţii Sale cesaro-regescĭ.

„De astă-dată sentimentul acesta se mai măresce şi prin bucuria şi mândria, ce ne inspiră marele eveniment, care se petrece dilele aceste peste Carpaţĭ, unde poporaţiunea de un sânge cu noi are onórea sĕ salute cu entusiasm drept óspe al ei pe gloriosul împĕrat şi rege al monarchiei nóstre, în fruntea unei splendide suite şi purtând uniforma de oştean român.

„Orĭ cât de sus se 'nalţă munţii carĭ ne despart, entusiasmul acela străbate şi la noi, şi încăldesce tóte inimele românescĭ; din splendórea festivităţilor ajung prin norii, ce ne acoper, câte-va rade şi asupra nóstră, carĭ par'că ne anunţă sosirea dorilor dorite şi ne revarsă lumină în viitor, deschidêndu-ne orisonturĭ nouĕ...

„In faţa acestui imposant act de recunoscinţă, de stimă şi de omagiu pentru elementul românesc, act, care vine s'aridice în vĕdul lumii întregĭ prestigiul cultural al numelui român: e peste putinţă ca noi, pionerii culturei românescĭ, tot-déuna credincioşĭ supuşĭ ai tronului, sĕ nu usăm tóte ocasiunile spre a ne manifesta nemărginita nóstră gratitudine şi neclintita nóstră devoţiune.

„O astfel de ocasiune ni se ofere aicĭ, unde flamura culturei naţionale ne-a întrunit; acea flamură, căreia tocmai sub părintésca domnire a Majestăţii Sale i-s'a dat voiă sĕ pótă fâlfâi mai sus.

„Sĕ urăm déră cu toţii şi din tótă inima:

„Trăéscă Majestatea Sa, bunul nostru monarch, dimpreună cu tótă casa domnitóre! La mulţĭ anĭ!“

Acest toast a fost urmat de imnul poporal „Dómne ţine şi protege“, esecutat de musică.

Al doilea toast, nu mai puţin aprofundat şi sentimental, a fost rostit de d-l vicar Basiliu *Raţiu.* D-sa a toastat pentru comitet, accentuând în deosebĭ faptul, că preşedintele actual al Societăţii acesteia încă îşĭ trage originea din Ţéra Făgăraşului. Urmă toastul avêntat al d-lui *Oniţiu* pentru inteligenţa din Făgăraş şi jur representată la acest banchet. D-l protopop Iuliu *Dan* salută în terminĭ fórte călduroşĭ pe óspeţĭ în numele poporului şi inteligenţei române din loc. D-l Dr. Nicolae *Şerban* vorbì pentru femeia română; d-l Vas. *Goldiş* pentru noii membri fundatorĭ şi ordinarĭ; d-l Moise *Brumboiu* toastă pentru pressa română şi în special pentru representanţii sĕi dela acéstă adunare: d-nii Iosif Vulcan („Familia“) şi Gregoriu Maior („Gaz. Trans.“). Seria toastelor a închis'o d-l Ioan *Dariu* vorbind pentru „fĕtul frumos“ representat prin idea teatrului.

In decursul banchetului, musica orăşenéscă sub conducerea dibaciului Rusu a esecutat multe şi alese cântărĭ naţionale. Publicul s'a depărtat dela banchet cu impresiunĭ neasĕmĕnat mai bune, ca cele de până acum.

* * *

Producţiunea. Séra la órele 8 s'a început producţiunea arangiată de societatea română de diletanţĭ *„Progresul“* sub conducerea preşedintelui acestei societăţĭ, d-l Dr. Ioan *Şenchea.* Producţiunea a avut caracter poporal şi a constat din vre-o şése piese bine alese, esecutate de corul mixt al tinerimei din loc sub conducerea d-lui dirigent Fr. Heller. Cântările au fost esecutate spre cea mai deplină mulţumire a publicului, care pe harnicii cântăreţĭ şi cântăreţe n'a pregetat a-i recompensa prin furtunóse aplause la fiă-care punct. Cu deosebire a plăcut *„Cucule cu péna sură“*, care a trebuit sĕ fiă repetat. Şi mai mult aplaudată a fost cântarea *„Ileana“*, cor mixt de Musicescu.

Merită mare laudă prestaţiunile acestui cor, care, deşi înfiinţat numai de douĕ lunĭ, a realisat progrese fórte mulţămitóre, măcarcă în lipsa de dirigent român a fost condus de un German, care trebue sĕ fi avut marĭ lupte întru instruarea unor corurĭ atât de sentimentale românescĭ. Nu rĕmâne, decât sĕ dorim, ca societatea „Progresul“ sĕ mérgă înainte pe calea începută, căcĭ activitatea ei e mult reclamată în acest orăşel, unde ar aduce, după părerea mea, servicii fórte marĭ, décă ar puté în decursul timpului ajunge mă

car la atât, ca pe cele două biserici române să le provadă cu coruri regulate.

* * *

După cântări a urmat representarea piesei teatrale „*Sfredelul Dracului*“. Rolul principal și póte și cel mai greu l'a avut d-l Constantin *Toma*, funcționar la banca „Furnica“ din loc, care a representat pe intrigantul Mustoxidis. D-sa a jucat cu o dibăciă și legeritate surprindĕtóre. Tot ce am puté sĕ observăm este pronunțarea, care ar fi fost de dorit sĕ fiă mai clară și mai respicată, căci mare parte din public nu l'au putut înțelege și audi destul de bine. Cei ce l'au înțeles însĕ n'au putut decât sĕ-i admire dibăcia de diletant. Nu mai puțin a escelat d-l Victor *Fulicea* în rolul bucătarului. D-sa prin mimica și surisul sĕu ironic a sciut caracterisa de minune pe viclénul servitor. Mult haz a produs apoi d-l Traian *Herseni*, care a făcut pe Jidanul zaraf. Mai ales în scenele eroice d-sa a interpretat cu admirabil succes „vitejia“ Jidanului. Fórte bine și-a interpretat rolul sĕu de poet tragic și d-l Boer *Clement*; apoi d-nii: Ioan *Dejenar* în rolul lui Șloimescu și d-l Traian *Păcală* în rolul lui Goldimer încă și-au interpretat rolurile cu succes frumos. Cu deosebire a plăcut însĕ aparițiunea pe bină a d-rei Elena *Ganea*, care a escelat în rolul Madamei Ruhala. D-sa, ce-i drept, nu și-a putut ascunde caracterul sĕu de Română, dér și-a studiat escelent rolul, jucând cu dibăciă și legeritate admirabilă. De-asemenea d-ra Rosalia *Țintariu*, ca fată în casă, a jucat spre mulțumirea deplină a publicului.

In total, representarea piesei servesce spre laudă zeloșilor diletanți și diletante, cari au sciut ținé în mare încordare atențiunea întregului public, lăsându-l încântat de prestațiunile lor.

Aci trebue sĕ observ cu multă satisfacțiă, că producțiunea a fost cercetată de lume multă, cum rar se pomenesce în Făgăraș. A luat parte și d-l fișpan Guido de Bausznern cu familia, aprópe toți funcționarii dela comitat și mai multe familii germane din localitate. Românii din Făgăraș au fost, ași puté dice, toți. După representațiă a urmat petrecerea cu dans, care a fost fórte animată. Am observat la acéstă petrecere mulți chiar și din depărtări mari, ca d. e. protopopul Macaveiŭ din D.-S.-Mărtin, preotul Ludu din Prejmer de lângă Brașov, proprietarul Chiorniță din Cuciulata; d-na Elena Dr. Mețianu din Zêrnesci, d-na protopopésă Elena Voina, d-na Goldiș și d-șórele Lulucu și Agnes Nastasi din Brașov etc. etc.

Impresiunile, cu cari ne-am depărtat dela acéstă petrecere au fost cât se póte de plăcute.

ȘEDINȚA A DOUA.

— Luni 16 (28) Septemvre. —

Președintele deschide ședința la órele 11, după care d-l notar Vas. *Goldiș* cetesce procesul verbal al ședinței prime, care se autentică neschimbat.

Prim-secretarul *Oniț* cetesce depeșele de felicitare sosite dela: Grama (Budapesta), Comanescu (Codlea) și Bredicеanu (Lugoș). Tóte depeșele au fost întêmpinate ca „sĕ trăéscă“.

Urméză raportul comisiei însărcinate cu înscrierea de membri noi. Raportorul comisiunei, d-l Dr. Iancu *Mețianu*, cetesce următórea listă de membri noi, cari au fost proclamați imediat ca membri prin vii aclamări din partea publicului:

Fundatori cu taxa de câte 100 fl.: Basiliu *Rațiu*, vicar; Dr. Nic. *Șerban* și Dr. Iancu *Mețianu*.

Ordinari, cu taxe anuale de câte 5 fl.: Dr. Andreiu Micu, George Vas (Voila), Nicolae Chiorniță (Cuciulata), Demetriu Chișereanu, Moise Brumboiu, Alexandru Șerban (Voila), Ales. Pocol, Iuliu Dan protop., Ión Turcu, Ión Dariu (Brașov), Ión Dejenariu, d-na Elena Dr. Iancu Mețianu, d-na Zinca Roman, Iacob Macaveiu protop. (D.-St.-Mărtin), Ales. Bele, Dr. Ión Șenchea și George Comanescu (Veneția inf.)

Toți membrii de mai sus, atât fundatori, cât și ordinari, și-au plătit imediat taxele. Suma totală a încassărilor, mulțămită mai ales stăruințelor d-lui Dr. Mețianu, atinge frumósa sumă de *430 fl. v. a.*

D-l Lazar *Nastasi*, ca raportor al comisiei însărcinate cu esaminarea raportului cassarului, raportéză, că socotelile s'au aflat în ordine esemplară și propune a-se da absolutoriu comitetului pentru gestiunea afacerilor financiare în decursul anului espirat și a-se aduce mulțămită protocolară d-lui cassar Valeriu Bologa pentru esacta purtare a socotelilor. Adunarea primesce propunerile cu urări de „Sĕ trăéscă“.

După acestea Comisiunea pentru censurarea raportului comitetului prin raportorul sĕu, d-l *Dr. Ion Șenchea*, propune ér adunarea generală aduce următórele hotărîri:

1) Raportul comitetului se ia la cunoscință, i-se dă absolutoriu și pentru activitatea desvoltată i-se votéză mulțămită protocolară;

2) Taxele restante propuse de comitet a-se șterge ca neincasabile, se șterg;

3) Referitor la estradarea părții a treia dintr'un los de 500 fl. din 1860, dăruit de fericitul T. Cipariu pentru Asociațiunea transilvană și Societatea pentru fond de teatru român, se decide primirea ofertului Asociațiunii, ca losul sĕ se vêndă și Societatea sĕ priméscă partea a treia.

4) Considerând, că un mijloc al sporirei fondului Societății sale este și editarea de opuri literare, cari cad în cadrul scopului ce-l urmăresce Societatea, se îndrumă comitetul, ca sĕ studieze cestiunea acésta și se însărcinéză, ca, décă o află realisabilă, încă în decursul anului acestuia sĕ încépă editarea ăstor-feliu de opuri, pe cari comitetul le va afla de valóre și se împuternicesce, ca spre acest scop sĕ pótă folosi suma de lipsă din venitele Societății, despre ce va face raport adunărei generale viitóre. Ce privesce modalitățile editării și feliul speciilor, acésta se concrede comitetului.

Se puse după acésta la ordinea dilei întregirea comitetului. La propunerea d-lui protopop Dan, în locul d-lui G. B. Popp, care a dimisionat, a fost aclamat ca vicepreședinte d-l Virgil *Onițiu*, director gimnasial în Brașov, ér ca nou membru în comitet a fost ales tot prin aclamațiune d-l Dr. Iancu *Mețianu* din Zêrnesci.

Locul și diua adunărei generale viitóre a rĕmas sĕ le hotărască comitetul. S'a ales o comisiune pentru verificarea procesului verbal, constătătóre din d-nii Basiliu *Rațiu* vicar, Iuliu *Dan* protopop și Ión *Turcu* protonotar pens., după care președintele închise adunarea la 1 óră p. m., mulțămind Românilor din Făgăraș pentru buna primire și căldurosul sprijin dat societății cu ocasiunea acésta.

SCIRILE DILEI.

— 18 (30) Septemvre.

Țarul și ex-regele sêrbesc Milan. Din Paris se depeșéză, că br. Mohrenheim, ambasadorul rusesc din capitala Franciei a încunosciințat pe exregele Milan al Serbiei, că Țarul *nu-l póte primi în audiență*, deórece petrecerea Țarului în Francia e strict oficială, deci acesta póte primi numai persóne oficiale.

—o—

Reprivirĭ și lămurirĭ. Sub acest titlul „Tribuna“ de astădi începe publicarea unui ciclu de articuli scriși și subscriși de d-l Dr. Ioan Rațiu. D-sa voesce precum ne spune, ca în fața insultelor și învinuirilor, ce le ridică părintele Lucaciu contra „Tribunei“ și a celor grupați astădi în jurul ei, sĕ dea lămuririle de lipsă, pentru ca publicul românesc sĕ cunóscă *faptele petrecute* și sĕ pótă trage din ele cunoscințele necesare.

—o—

Proces de presă în Budapesta. Alaltăeri sa pertractat înaintea tribunalului din Budapesta procesul de pressă intentat diarului slovac „Krestyan“ pentru articolul „Căsĕtoria civilă în comitatul Arva“, despre care procurorul susținù, că conține agitare și batjocură contra căsĕtoriei civile. Pe banca acusaților stetea redactorul numitului diar, preotul rom. cat. Gerhard Nemeth. După sĕvêrșirea formalităților îndatinate, jurații declarară unanim, că acusatul nu e vinovat, și astfel tribunalul achită pe redactorul Nemeth.

—o—

Broșuri confiscate. La ordinul judecătorului de instrucțiă în cestiuni da pressă poliția din Budapesta a confiscat următórele broșuri tipărite: „Elvadulás“ de Dr. Alexiu Bakonyi, broșură apărută în editura diarului „Magyar Néplap“; apoi acel număr din amintitul diar, în care broșura era reprodusă; în fine broșura „A békésmegyei szocczializmus elősegitői“ de Alex. Csizmadia.

—o—

Nou comandant de corp în Sarajevo. Diarul „Tagespost“ din Graz anunță, că actualul comandant de corp din Sarajevo, br. Appel, din causa adêncilor bĕtrânețe, în curênd va trece în pensiune, și locul lui va fi ocupat de actualul guvernor din Dalmația, br. David; ér în locul acestuia va fi numit generalul Pinter.

—o—

Amênarea serviciului anului de voluntar. Ministrul comun de resbel printr'o ordinațiune a sa mai recentă dispune ca acei voluntari, cari după absolvarea academiei de silvicultură trebue sĕ facă doi ani de praxă, de aci încolo și ei sĕ pótă amêna serviciul anului de voluntar, ca și ori care alt student înscris la altă facultate. După cum se scie adecă studenții de silvicultură imediat după absolvarea academiei, trebueau sĕ-și servéscă anul de voluntar.

—o—

Reuniunea română de cântări din (Maiere) Elisabetinu Timișorii învită la petrecerea de tómnă ce se va arangia în 4 Octomvre nou 1896 în salónele restaurantului Novotny (Maiere) Elisabetinu, împreunată cu concert și joc. Venitul curat este menit *fondului steagului* reuniunii; concertul se începe la 8 óre séra. Intrarea de familia 1 fl., de persónă 50 cr. Comitetul arangiator.

SCIRI ULTIME.

Primirea la Sinaia.

(Raport special).

Sinaia, 7 (29) Septemvre.

Astădi la 5 și ½ óre séra în sunetul trompetelor și a musicelor a întrat trenul, ce aducea pe Impĕratul Francisc Iosif și pe Suveranii români cu suitele Lor în gara Sinaia, splendid și în mod artistic decorată cu verdéță, covóre, oglindi și cu drapele române, austriace și unguresci.

Publicul a aclamat pe Suverani, cari după bineventarea primarului se urcară într'o trăsură à la Daumont trasă de 4 cai. La drépta Impĕratului ședea Regina României, ér în față Regele Carol. După aceea urmă trăsura, în care ședea Principesa și Principele României și apoi urmară trăsurile, în cari se urcară membri înaltelor suite.

La încrucișarea șoselei naționale cu aceea ce vine dela gară și duce la mănăstire se înalță un arc de triumf admirabil compus din trei porți, trei terase și un pavilion deasupra. La proiectarea acestui arc au influințat în cea mai mare parte ideile Reginei și ale Regelui. Au dorit a sĕ înfățișa în trei grupuri munca și recolta principalelor produse ale solului nostru și anume acele ale viței de viie, ale grâului și ale porumbului. Scheletul arcului este îmbrăcat în paie de sĕcară, astfel, câmpul arcadelor este galbĕn. De-asupra ghirlande de brad, ér în jurul ecusónelor coróne de stejar ca și pe frontispiciul fiă-cărui portal.

Pavilionul de sus este fórte înalt și de pe el fâlfâe cele trei stéguri: român, austriac și unguresc. Terasele sunt îmbrăcate cu velințe (scórțe) românesci, ér pe ele tablourile vivante ce înfățișau munca și recolta.

Pe I terasă erau 10 hărdaie cu vițele întregi, scóse cu pămêntul lor din viie și cu câte 40—60 struguri fiă-care viță. Vre-o 60 bărbați și femei erau ocupați cu culesul viiei, storsul strugurilor și încercarea vinului, décă este bun.

Pe terasa II culesul porumbului și instrumentele agricole cu munca câmpului.

Pe terasa III grâu.

Efectul produs a fost din cele mai surprindĕtóre și satisfăcĕtóre.

Ecusónele de pe frontónele porților pórtă monograma: F. I. C. I. (adecă Francisc Iosif și Carol I.); celelalte pórtă mărcile județelor.

La mănăstire cortegiul s'a oprit și călugării au oferit înaltului Ospe pâne și sare, după aceea cortegiul a plecat la castelul Peleș, care a fost splendid decorat de artiști anume chiămați. De séră va fi conduct de torțe și mare foc de artificii.

Procesul „Tribunei“.

Clușiu, 29 Septemvre 1896.

Astădi s'a pertractat înaintea curții cu jurați procesul intentat de procuratură „Tribunei“ pentru articolul de fond „*Biserica și școla*“ apărut în 22 Martie c. nr. 66 al acestui diar.

Acusații A. *Balteș* și I. *Marschall* au fost însoțiți de apĕrătorul lor d-l Iuliu *Coroianu*. Tribunalul e compus din judii Csiszér și Mikó sub presidența baronului Szentkereszty; procuror Számi.

După espectorările procurorului ia cuvêntul d-l *Coroianu* și 'și ține discursul sĕu de apărare frumos și clar, fin și cu o vervă în adevĕr oratorică. Inzădar le vorbesci însĕ acestora la inimă, îndeșert plededi pe lângă purul adevĕr — nu te înțeleg, căci n'au minte; nu vĕd, căci sunt orbiți; și așa s'a întêmplat, că pe ambii acusați i-au declarat jurații de vinovați: pe Balteș cu 12 voturi, pe Marschall cu 10.

* * *

In Budapesta se adună ómenii păcii și Ungurii se fălesc, că așa liberală nație ca cea ungurésca n'a mai lăsat Dumnedeu pe pămênt. Ce ironiă!

România primesce pe Monarchul nostru cu pompă adevĕrat împĕrătéscă și se bat monede comemorative cu inscripții asupra „înfrățirei popórelor 1896“.... ér' la noi? — prigonire și întemnițare până în infinit.

Și nu se curmă de loc procesele de „agitare“. Pe diua de 6 Octomvre, 13 Octomvre vom mai avea parte de pertractări înaintea curții cu jurați.

Așa stăm „de rêndul păcii“, dar' sĕ fim pe pace dór *fóia* călugĕrului istoric dela Arad ne va scăpa.

* * *

După pausa dela amiadi presidentul a enunciat judecata tribunalului:

Balteș e judecat la: **1 an și 3 luni temniță de stat și la amendă de 300 fl.**, ori 30 de dile, și la 29 fl. 89 cr. spesele procesuale, ér' cu privire la *Marschall* s'a suspendat verdictul curții, și s'a dispus în înțelesul § 80 al procedurei de presă altă pertractare. Balteș a însinuat nulitate.

Aleco.

Raportul comitetului societății

pentru crearea unui fond de teatru român.

Raportul cassarului.

Onorată Adunare generală!

Două sunt momentele, cari la esaminarea gestiunei cassarului și a socotelilor ce Vi-le supune — Vĕ vor atrage mai mult atențiunea și cari reclamă din parte-mi unele comentare:

a) convertirea parțială a efectelor, în cari e plasată averea Societății, și

b) cifra finală a actualei averi a societății.

In şedinţa a II-a, Adunarea generală ţinută în Braşov, în 27 X. 1895 sub pct. 4 a procesului verbal, — a îndrumat actualul Comitet „a dispune plasarea fondului societăţii în hârtii de valóre cu rentabilitate mai mare, decât hârtiile, în carĭ fondul era plasat“.

Cu esecutarea acestui conclus s'a ocupat actualul Comitet în şedinţa sa din 25 April 1896, luând conclusul de-a păstra neschimbate şi mai departe ca efecte de plasament: Acţiile „Albinei“ şi misele „Transilvaniei“ fiind ele de-o rentabilitate satisfăcĕtóre; — din contră însĕ toţĭ banii gata depuşĭ la „Albina“ şi la „Elsö hazai takarékpénztár“ în Budapesta, precum şi tóte celelalte efecte (oblig-regale de $4^1/_2\%$, losurĭ diferite indigene parte cu — parte fără dobênḑĭ) a căror rentabilitate oscila până la maximum $4^1/_2\%$, — a-le converti în scrisurĭ fonciare rurale de 5%, carĭ a raison a cursului lor de cumpĕrare, de facto produc $5{\cdot}3\%$.

Esecutându-se acest conclus, s'a sporit rentabilitatea acestei părţĭ a averei societăţii — carea atinge circa suma de 60,000 fl. — dela fl. 2750 la 3325, — va sĕ ḑică cu 575 fl. anual, — orĭ în procente cu aprópe 1% faţă de trecut.

Detailurile acestei transacţiunĭ, — carea comitetul D-vóstrĕ a aflat'o din tóte punctele de vedere ca cea mai priinciósă intereselor Societăţii, pe care sperăm, că atât cu privire la productivitatea cât şi la bonitatea efectelor cumpĕrate, o veţĭ aproba-o bucuros şi D-vóstrĕ, recunoscênd, că ne-am degagiat destul de conscienţios de mandatul primit de adunarea generală din anul trecut, — le aflaţĭ în socotelile revĕḑute şi clausulate de comitet, pe carĭ am onóre a Vi-le presenta.

Tot din aceste socotelĭ şi din inventarul averei societăţii, clausulat de „filiala Albina“ din Braşov, la care acéstă avere e depositată, veţĭ binevoi a vedé, că până când averea totală a societăţii per ḑiua de 14 Martie 1895 s'a statorit pe basa socotelilor de atuncĭ cu fl. 71.113 87 cr., — ea aḑĭ atinge cifra de fl. *103.338, 96 cr.*, arată decĭ o diferenţă de fl. 32225, 09 cr., faţă de acum un an.

Acéstă diferinţă numai în parte este de-a sĕ privi ca o crescere faptică a averei societăţii, — în altă parte ea este a sĕ esplica ca o rectificare a cifrei finale, cu care încheie socotéla din 14 Martie 1895, — în care socotélă tóte efectele sunt induse după nominalul lor. — Fiind însĕ nominalul — aprópe la tóte — mai mic ca cursul faptic, şi suma, adecă valórea averei întregĭ, resultă în acea cifră finală prea mică, — şi de facto în 14 Martie 1895 averea societăţii valora mai mult, decât arĕta socotéla atuncĭ încheiată.

Actualul comitet conform dispoziţiunilor ultimei adunărĭ generale a îndrumat pe cassarul sĕu de-a conta în socotelile ce le pórtă, valórea efectelor după cursul lor faptic, şi astfel cifra finală a averei societăţii, pe care Vi-o arĕtăm în socotelile nóstre, arată mărimea faptică de aḑĭ a acestei averĭ, care mărime, tot-odată constatăm, că stă în un raport potrivit cu productivitatea ei.

O parte considerabilă a diferinţei sus arĕtate cuprinde însĕ în sine o îmbucurătóre sporire faptică a averei societăţii; căcĭ afară de crescerea averei prin capitalisarea dobênḑilor ei, ea a crescut — mulţămită mĕsurilor luate de fostul comitet, — cu circa 11800 fl. prin esercitarea dreptului de opţiune la emissiunea de acum un an, a Acţiilor Institutului „Albina“, din carĭ s'a procurat contra solvirei de fl. 8200 — 80 bucăţĭ, carĭ aḑĭ represintă o valóre faptică de 20000 fl.

Asemenea a contribuit la sporirea averei şi împregiurarea, că tóte efectele ce s'au vêndut, au realisat preţurĭ favorabile, peste pari, şi că după cum arată socotelile, şi taxele de membrii au încurs în mod îndestulitor.

După aceste esplicărĭ rog onorata adunare generală sĕ bine-voiască a dispune esaminerea socotelilor subşternute de mine, — şi aflându-le în regulă, a-mĭ vota absolutoriu pentru gestiunea mea.

Braşov, în 25 Septemvre 1896.

Cu tótă stima:

Valeriu Bologa,
cassarul societăţii pentru crearea unui fond de teatru naţional român.

DIVERSE.

Episod din resbelul ruso-româno-turc. Era în 1877, anul rĕsboiului ruso-româno-turc. O barcă românéscă plutea prin apele din apropierea Chiliei. La o distanţă cam depărtată staţiona un vapor turcesc. Turcii de pe acest vapor, îndată ce zăriră barca, se puseră sĕ o urmăréscă spre a o captura. Micul personagiu al barcei nu-şĭ perdu presenţa în faţa vaporului inimic, şi nu se grăbea nicĭ decum sĕ scape in partea de dincóce. Barca plutea tot înaintea vaporului, când drept înainte, când de-a crucişul şi de-a curmezişul. Omenii din barcă sĕ păreau, că ar fi umblând sĕ caute ceva. Dela un timp barca numai da înainte, ci se învêrtea într'un loc aşteptând sosirea vaporului. Bucuria Turcilor! Ei sileau din tóte puterile, sĕ ajungă la barcă şi sĕ pună mâna pe ea. Vaporul tot înainta — înainta repede, când deodată, ce sĕ veḑĭ? Vasul turcesc se înplântă într'un strat de nisip şi rĕmase înţepenit. Românii de pe barcă atraseră într'adins vaporul în acest loc periculos; după ce vĕḑură că manopera le-a reuşit de minune, ei îşĭ urmară drumul mai departe rêḑênd şi făcênd Turcilor semn, sĕ se ia după dênşii.

Un necrolog interesant. Foia umoristică germană „*Kikeriki*“ într'un numĕr mai receent publică următorul necrolog al liberalismului: Subscrişii frânţĭ de adâncă durere fac cunoscut tuturor rudeniilor, cunoscuţilor şi amicilor, că adoratul, singurul fiu, respective tată şi nepot: *d-l Liberalism* a *murit.* S'a născut la 1848 din părinţĭ germanĭ, creştinĭ, dér mai târḑiu deveniţĭ Jidanĭ şi mai apoi neconfesionalĭ; a adurmit liniştit în urma unor suferinţe îndelungate corporale şi spirituale, trecênd în descompunere internă, deórece avuse uscăţiunea de mĕduva spinării şi nesce umflăturĭ morbóse. Scumpul defunct cu ocasiunea alegerilor viitore se va pune în mormênt, şi rĕmăşiţele pământescĭ se vor duce din casa rece (palatul parlamentului austriac) în cimiteriul politic (despărţĕmêntul israelit), unde neuitatul defunct se va aşeḑa spre odihnă vecĭnică. Viena, Septemvre 1896. Familia jălitóre: Dr. Adler, dr. Elbogen, ca fiĭ naturalĭ, Schöps, Aron Scharf Elias Speichel ca cumetrii, dr. Cronavetter, ca prietin de casă, Hans Kudlich, ca unchiu din America, fautele de dubă din Viena († 1895), ca tată natural, stênga unită, ca mamă vitregă, dr. Suess, Wrabetz, Noske, ca copii din a doua căsĕtoriă, partida germană progresistă, ca copil prevaricat, partida social democrată, ca noră fericită, dr. Nothnagel ca medic de casă Berta, Suttner ca moşă diplomată, profesorii Marchet şi Bendel ca bocitorĭ, şi întrégă bursa şi pressa jidană.

Literatură.

In tipografia diecesană din Caransebeş a apărut: **Topografia satului şi hotarului Măidan,** de *Sofronie Liuba* şi *Aurelie Iara,* urmată de studiu despre Celţĭ şi numele de localităţĭ de *Dr. At. M. Marienescu.* Un op voluminos şi fórte de valóre, conţinênd 324 pag. tipar compres. Preţul numai 1 fl. 20 cr.

*

O drăgălaşă şi fórte preţiósă colecţiune de episóde, novelete şi povestirĭ istorice a apărut în Tipografia „A. Mureşianu“ din Braşov, intitulată: **„Traista cu poveştĭ a lui P. Brosteanu“.** Format mic şi estetic, în mărime de 138 pag. Preţul 20 cr. Nu putem în de-ajuns recomanda, mai ales pentru bibliotecile nóstre poporale, acéstă colecţiune de scrierĭ istorico-beletrestice, atât de rarĭ în literatura nóstră, carĭ tóte au o tendinţă eroică naţională pe cât de interesantă, pe atât şi de amusantă.

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 Septmvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.—
Renta de corone ung. 4% . . .	99.10
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2\%$.	122.60
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2\%$	101.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121. —
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.15
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.50
Imprum. ung. cu premii	155.25
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	138.40
Renta de hârtie austr.	101.40
Renta de argint austr.	101.55
Renta de aur austr.	123.20
Losurĭ din 1860.	144.75
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	951.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	402.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	368.50
Napoleondorĭ.	9.53
Mărcĭ imperiale germane . . .	58.80
London vista	119.80
Paris vista	$47.57^1/_2$
Rente de corone austr. 4%. . .	101.10
Note italiene.	44.35

Cursul pieţei Braşov.

Din 30 Septemvre 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.48	Vênd.	9.51
Argint român.	Cump.	9.45	Vênd.	9.48
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.50	Vênd.	9.53
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.65
Ruble rusescĭ	Cump.	126.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.30	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.60	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	110.75

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Nrul **2400** —1896.
not.

PUBLICAŢIUNE.

Din partea subscrisei primării comunale sĕ aduce la cunoscinţa publică, cumcă pe basa Inaltei concesiunĭ ministeriale Nr. 2801/I—2 1896 Comuna mare **Zêrnescĭ vinde** pe calea licitaţiunei publice şi de oferte, în partea din pădure „Nămaia“, conform planului de pădurit aprobat, următorul cuant de **lemne** şi anume:

I. In clasa de esploatare D. seria I departamentul 1 tabla 1 circa 68,210 metri cubicĭ molidv.

II. In clasa de esploatare E. seria I departamentul 1 tebla 1, 2, 4, 7, şi 9 circa 38,209 metri cubicĭ molidv şi 86,094 metri cubicĭ lemn de fag.

Preţul de strigare sĕ fixéză pentru molidv cu 60 (şéseḑecĭ) crucerĭ, ér pentru fag 10 (ḑece) crucerĭ de fiă-care metru cubic.

Ofertele provĕḑute cu timbru de 50 cr. şi 10% din preţul de strigare ca vadiu sunt a se înainta subscrisei primării comunale până la începerea licitaţiunei verbale, care se va ţiné Vinerĭ la 9 Octomvre st. n. 1896 la 11 óre a. m. în cancelaria primăriei comunale din Zêrnescĭ.

Reflectanţii sunt rugaţĭ a scrie clar în oferte, atât în cifre, cât şi în litere preţul oferit de fiă-care metru cubic.

Se observă, că la sus numita pădure, care se află în o depărtare de 16 Klm. de Comună, conduce drum, care cu puţine spese se póte aduce în starea cea mai bună şi în fine, că în Comună se află şi staţiune de drum de fier.

Condiţiunile de licitaţiune se pot vedé în órele oficióse la primăria comunală din Zêrnescĭ.

Zêrnescĭ, la 20 Iulie 1896.

Primăria comunei Zêrnescĭ:

Stoica Garoiu, primar. 1027,3—3 Nistor Podar, notar.